

Morgonbladet upplysa. Emellertid torde det faktum icke kunna nekas, att studenterna, icke profesorerne sammanskjutit medlen till uppköp af de konstverk, hvilka nu äro utställda till den första konstexpositioin i landet. Och att Morgonbladet omtalat detta, deri består nu tidningspressens grufliga förbrytelse. För våra läsare böra vi nämna, att Hr L. är Professor i Vältaligheten och Skaldekonsten. Om adressen skall vara ett profstycke på dessa sköna konsternas flor i fäderneslandet, veta vi icke. Men till någon del förklaras af den, hvarföre just Hr L. tagit humör af Morgonbladets ord.

10

22 ÄNNU ETT ORD ÖFVER EN BEKLAGLIG FÖRETEELSE.

Saima n:o 46 13. XI 1845

Icke nyligen har en Tidningsartikel väckt det uppseende, som den af Hr Professor Linsén till Allmänna Tidningen N:o 249 insända. Innehåller då denna artikel något nytt, något för vetenskapen eller fosterlandet gagneligt, förtjent af allmän uppmärksamhet? – Ingen lärar finnas, som i densamma kunnat upptäcka något dylikt. Hvad utgör då dess märkvärdighet? Utsägom det öppet: en oväntad ömtålighet för Ins:s eget anseende, men en förvånande brist derpå i hänseende till allmänna bildningen.

Man lefver i vårt land ännu till stor del i den menlöshet, som anser hvarje tryckt ord för allvarligaste sanning. Vid offentlighet är man så litet van, att man med häpenhet ser sig offentligt nämnd, förtjuses öfver minsta loford, anser sig förlorad vid minsta tadel. Det sednare är en följd af det förra. Läsaren vågar icke tänka på egen hand. Han ser föremålen med skriftställarens ögon. Den offentligen nämnda vet detta; han tror derföre sitt anseende i det allmänna bero af, hvad den obetydligaste publicist derom behagar yttra.

Och likväl af huru ringa betydenhet är icke ett yttrande i en Tidning? Det läses i dag, i morgon glömmes det. Både pris och tadel äro lika förgängliga; och den, som icke lemnat varaktigare anledningar till det ena eller andra, kan derföre, hvad än en Tidningsskrifvare må om honom anföra, tryggt anse sin ryktbarhet af så förgänglig art, såsom skulle han aldrig funnits till. Det är endast i sak, icke för bedömandet af personer, sedan nemligen en fråga blifvit med skäl och motskäl afhandlad, som tidningspressen kan blifva ett uttryck af någon fastare allmän opinion.

Hr L. yttrar sjelf med skenbar säkerhet: »opinionum commenta delet dies» (dagens meningar förgå med dagen). Men om denna öfvertygelse vore fast, hvarföre då harmas, ja betyga »smärta» öfver några ord, fällda i ett obetydligt blad, af en okänd publicist? Hr L. har sjelf uppträdt såsom författare och publicist. Finnes af denna hans verksamhet icke något kvar, som kan motväga ett dagblads omdöme? Han har under en lång bana verkat såsom lärare. Utgöres icke förnämsta delen bland den läsande allmänheten af Hr L:s egna lärjungar, och finnes icke hos dessa ett minne af läraren, som förmår göra ett dagbladsomdöme likgiltigt? Vi äro öfvertygade, att Hr L. mer än mången annan kan förlita härpå. Men om så icke vore, huru skall det bristande ersättas genom ett sjelfförsvar? Derpå kan något förloras, men aldrig något vinnas.

Och hvaröfver harmas nu Hr L.? Öfver ett uttryck, som gäller

landets alla bildade invånare, med undantag af studenterna. Var då Hr L. den närmaste att upptaga den utkastade handsken? Ingalunda. Men om han i uttrycket fann ett fel och en orättvisa, hvarföre icke enkelt säga: det var akademiska lärare¹, hvilka först väckte fråga om en konstförening och om behofvet af en samling för bildande konst, och denna impuls föranledde den studerande ungdomens intresse för saken; skön konst har dessutom i poësin vårdats och idkats; M. B:s uttryck stöter således en smula på tom fanfaronad? Sin egen person, sin tillryggalagda verksamhetsbana hade H:r L. med allt skäl kunnat lemna ur spelet, öfvertygad, att ingen vill nedsätta hvarken den ena eller den andra, samt att för hans ära intet sjelfförsvar behöfves eller kan gagna; isynnerhet då ingendera blifvit angripen. Äfven om H:r L. skulle lemnat konsten derhän, få har vetenskapen lemnat honom tillräckligt utrymme att verka. Vården om konsten och esletisk bildning har knappt närmare ålegat H:r L. än hundra andra.

10

Men om den ömtålighet H:r L:s artikel röjer är oväntad och ger ett skadligt exempel, hvad skall man då säga om det utbrott mot Tidningspressen, hvartill densamma förledt honom? – Vi tala mildt, då vi säga, att det röjer en beklaglig likgiltighet för allmänna bildningen. Att icke anse yttranderätten i landet vara nog kontrol underkastad; att förespegla, det tidningspressen, sådan den i landet är, kan verka förstörande för sanning, rätt och samhällsordning – detta vittnar om en så ringa förtröstan till sanningens egen makt, om så ringa rättvisa, om så föga känsla för allmänna bildningens mest i ögonen fallande behof, att det endast kan beklagas, att H:r L. låtit harm och sårad egenkärlek göra sig till tolk för så mörkret älskande tänkesätt. Vi beklaga detta, fast öfvertygade, att endast stundens harm dikterat de förkastliga orden. H:r L. *måste* erkänna, att yttranderätten i landet åtminstone är kontrollerad nog. Han *måste* erkänna, att i Tidningslitteraturen, huru ringa än de krafter äro, hvilka uppehålla densamma, för närvarande röjes ett sträfvande, ädelt, fosterländskt, varmt för bildningen. Han må utan orättvisa tadla de fel, som begås; man skall uppmärksamt lyssna till hans råd. Men han *måste* önska nämnda sträfvande utrymme och framgång – ty det är hans eget.

20

30

23 NÅGRA LAGSTADGÅNDEN, SOM I SAVOLAKS OCH KARELEN ICKE GÅLLA.

Saima n:o 46 13. XI 1845

40

Uti några föregående artiklar hafva vi försökt fästa uppmärksamheten på de olika sätt, genom hvilka en lag kan menligt inverka på allmänna sedligheten. Bland hithörande nämndes närings och tullagstiftningen, såsom båda lätt uppmuntrande till laglöshet genom öfvertygelse om lagens orättvisa. I den ekonomiska lagstiftningen finnas en mängd stadganden af samma art. Bland dessa vilje vi nämna ett par, af serdeles inflytande för denna landsort, hvilka sed och nödtvång gjort till snart sagdt toma ord.

Vi afse här i första rummet den lag, som vid tillstånd till såganläggning fäster vilkoret af en viss bestämd tillverkning. För denna gång lemna vi frågan om dessa anläggningars gagn för landet derhän. Det är oss nog att förutsätta, det i dem stora kapitaler äro nedlagda, äfvensom

50

¹ Till dessa hörde Hr L.